

Sárospataki
Iszapági Kozslöny

Főszerkesztő:

Darányi Lajos

Társzerkesztők:

Csathó Lózsef, Harsányi László, Harsányi György

Felclős szerkesztő:

Kovács József

Megjelenik július és
augusztus kivételével
havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:

Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

XLIV. évfolyam.

November hó.

1928.

TARTALOM:

Zsoldos Benő: *Juventutis Salutem!* —
Radványi Sándor: *Ifjúságom . . . (Vers.)*
— Karácsony Sándor: *Néptudomány és
evangyélium.* — Komáromy Sándor:
Dókus Gyula. *(Nekrolog.)* — Komáromy
Sándor: *Valakit várok . . . (Vers.)* —
Perjéssy László: *Vörös és fekete. (Vége
köv.)* — X.: *Javaslat . . .* — Molnár Pál:
Iam matura est. — Elekes Nusy ford.:
Halottak napja. — *Egyleti élet.* — *Hirek.*
— Szerkesztői üzenetek — A kiadó-
hivatal üzenetei.

Sárospataki
Ifjúsági Közlöny

XLIV. évfolyam.

November hó.

1928.

Főszerkesztő:

Társszerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Darányi Lajos

Csathó József, Harsányi László, Harsányi György

Kovács József

Juventutis Salutem!

Kedves Barátaim!

Régóta terveztem már, hogy felkereslek Benneteket a jó öreg *Ifjúsági Közlöny* hasábjain, azon a sok-sok szép emlékkal körülfestett helyen, mely nem is olyan régen, csekély 30—31 esztendővel ezelőtt (1897—1899) az én birodalmam is volt, lévén akkor ennek a lapnak két esztendőn át a *felelős* szerkesztője. Kifejezetten hangsúlyoznom kell ezt a „felelős“ szót, mert akkor még valahogyan más-képen volt a szerkesztő helyzete a tanári karral és az ifjúsággal szemben (a főiskolai széniorok sem voltak még hivatalból főszerkesztői is a lapnak) s nekem ezt a felelősséget bőségesen módomban is volt gyakorolni. Egyszer majdnem bele is törött a bicskám.

Most veszem észre, hogy én fentebb „öreg“-nek neveztem a mi Ifjúsági Közlönyünket. Nos, hát erről szó sem lehet még egy pár száz esztendeig. A Közlöny nem öregszik meg *soha*, az mindig ifjú marad, amiként az egyszerű jó falusi bácsi tünődése szerint is a diák mesterember sem lesz idősebb *soha* sem, hiszen jó harminc és egynehány évvel ezelőtt, mikor ő először járt Patakon, a mendúrok és diákok akkor is épen ilyen fiatalok voltak. Szóval a Közlöny sem lett idősebb azóta, amikor én 1899 ben *Farkas* Andor barátomnak adtam át a szerkesztői pennát. De hogy az emberek maguk öregedtek azóta valamelyest, már abból is látom, hogy az akkori két esztendő alatti főmunkatársaim, későbbi hivatalos életpályáik megfutása után ma már nyugalmazott bácsik, ki deresedő, ki kopaszodó fejjel, — akitől pedig közvetlenül én vettem át a felelős szerkesztői méltóságot 1897 szeptemberében — az én felejthetetlen poéta lelkű *László* Andor barátom: immár épen kerek *húsz esztendő óta* a pataki református sírkert csendes lakója. Bizony mégis csak: *labuntur anni!* —

Mondhatnátok most már, hogy hát én magam *hogyan* vagyok ezzel az öregedéssel? Bizony, én sem vagyok májmai gyerek, bár Istennek hála, még nem vagyok se deres hajú, se kopasz, — hiszen

már a fiam is túllépte a nagykorúság Rubikonját, tehát jóval túl van már ő is a ti mostani korotokon, — de lélekben ma is úgy érzem, mintha tegnap léptem volna ki, mint diák az öreg Alma Mater *jogakadémiájának* szivekkel és leánynevekkal sűrűn tetovált padjai közül. (Hej, akkor még virágjában volt a jogakadémia, Szánthó Gyula, Finkey Ferenc, Ballagi Géza voltak a professzorai!) — Úgy képzelem tehát (a képzelem sebes szárnyú sas) — hogy lélekben veletek vagyok egykorú s úgy is szólok innen hozzátok (ezt már nem képzelem, mert komoly valóság) mint igaz barátotok.

Minden rokonérzésem, minden érdeklődésem a tietek, a *mai ifjuságé*. Azé a nemzedéké, melynek gyermekora és ifjúkorának zsenge évei a nagy világégés vérzivataros esztendei alatt teltek el s amely mennyire más az azelőtti békebeli idők ifjuságától! Az én korombeli ifjuság még — jómagammal együtt — ábrándozó, holdvilág kedvelő ifjuság volt, a mai, a világháború és a forradalmak utáni ifjuság már erős akaratú, határozott célkitűzésű, az étellel is dacolni kész, amilyennek a mostani és ezutáni Magyarországnak valóban szüksége is van.

Surányi Miklós, a mai magyar írógeneráció egyik legizmosabb tehetsége, a minap írt egyik cikkében találóan fejti ki, hogy a most fiatalkorát élő generáció testiekben és lelkiekben, történelemben, politikában, technikai tudományokban átélt legalább egy évszázadnyi időt. „Mi is átéltük ezt, — mondja, — mi negyven — és ötvenévesek? Nem, mi nem éltük át, az idő csak elröpült a fejünk felett. mi a régi világ gyermekei vagyunk. mi passzív hősei és nem aktív harcosai vagyunk a legújabb kornak. Természetesen még mindig mi uralkodunk, vagy legalább is azt hisszük, hogy még ma is az ötvenévesek intézik az emberiség sorsát... A szerepek megcserélődtek.“

Ennek a lelki ifjuságnak a jegyében köszöntöm én a letűnt három évtizedet s fordulok felétek, mai fiatalság felé. Kivánok mindannyitoknak sikerre vezető munkakedvet, törhetetlen kitartást a nagy célok felé, diadalmas harcot hazánk jövő boldogulása érdekében a kultúra fegyvereivel!

Azzal a köszöntéssel végzem, amit e soroknak címül adtam:
— Juventutis Salutem!
(Budapest)

Zsoldos Benő
kir. ítéletáblai bíró.

~~~~~

Ifjuságom . . .

SZIGETHY FERENCNEK.

Ifjuságom kifosztottam . . .
. . . A szívemet elosztottam.

Pazar voltam, ifjú voltam . . .
Szerelmemet eldaloltam.

Éltemet is elosztottam . . .
— Magamat így kifosztottam!

Annak adtam, aki kérte . . .
. . . És nem kaptam semmit érte!

Hová lettél ifjúságom?!
. . . A világot búsan járom!

(Kótaj)

Radányi Sándor.

Néptudomány és evangyélium.

Mielőtt kitűzött kérdésünk érdemi részét tárgyalni kezdenők, állapodjunk meg abban, hogy néptudomány elnevezés alatt a folklore t értjük. Tehát nem a nép-ről szóló tudományt, hanem a nép tudományát értjük alatta. Mindazt, amit a nép tud. Pontosabban, amit a nép érez, akar és hisz, hozzávéve még a kollektív lélek életérzését, a jogot s magát a nyelvet, melynek keretében és segítségével az imént felsorakoztatott életnyilvánulások létrejönnek.

Nép alatt nem az alsóbb néposztályt értjük, hanem a közösség, itt közelebbről a magyarság minden tagjának lelke legmélyén élő és ható lelki réteget, tehát azt a lelki tartalmat, mely ezeréves kultúránkból mindnyájunk számára hussá és vérré asszimilálódott. Ebben a fogalmazásban p. o. művészet és népművészet között nem az az alapvető különbség, amit a poétika annak tanít, hogy az utóbbi fogalom alá tartozó műalkotások naivabbak, szerzőjük pedig ismeretlen, hanem az, hogy uralkodó jegyük nem a műalkotót jelentő egyéni, hanem a műélvezőket előtérbe helyező kollektív vonás. Ezért vált mindenki kincsévé, aki az egységesnek vett néplélek eleven tagjául tekinthető.

Ha ilyen megszorítással vizsgáljuk a magyar néplélek hitvilágát, érdekes eltérést vehetünk észre a magyar vallásos élet keretei és valóságos tartalma között. Az egyházhistória ezt tanítja nagy vonásokban: a honfoglalás idejében a magyar nép züllésnek indult sáman hitrendszer követett, I. István éppen ezért elég könnyűszerrel keresztény vallásra térítette őket. A renaissance új pogánysága alig hagyott nyomot a magyar néplelken, annál mélyebb lelki eredményeket ért el a hitújítás, különösen annak kálvini formája. Az ellenreformáció óta ismét kétfajta kereszténységben helyezkedik el a magyarság: a többség római katolikus, a kisebbség protestáns. A két protestáns történelmi egyház mellett újabb időben szekták is mutatkoznak s tagadhatatlanul érezteti hatását a zsidó vallás és az ateizmus is; ennek az utóbbinak van egy egyetlen jelszóval vagy műszóval meg nem nevezhető válfaja, amely intelligenciánk nagyrészt hívei közé sorolhatja s van egy osztályharc formájában főként ipari munkások közt terjedő válfaja, amelyet nem egészen igazságosan

nevezhetünk szociálizmusnak. A történelmi egyházakban körülbelül egy negyedszázad óta az ébredés jelei mutatkoznak, meglehetősen hosszú stagnálás után.

E keretek között egy református theologusnak meglehetősen egyszerű a dolga. A teológián iparkodik bekapcsolódni azokba a mozgalmakba, melyek ott az imént említett ébredés eleven erejét képviselik. Aztán kikerül egy történelmi egyház szolgálatára s igyekszik ott az ébredés jelentette lelki pluszt, melyet a teológián nyert, becsülettel kamatoztatni. Nehány évtized munkája után ez a lelki plusz hívei sorában is mutatkozni fog.

Pedig a helyzet sokkal bonyolultabb és sivárabb, semhogy az imént vázolt program eredményt ígérve, kitölthetne egy egész életet. Egy egy református egyházközség lelki arca nem olyan egységes és nem olyan református, mint ahogy ebből gondolhatnók. Ez az arc, a maga meztelen és kendőzetlen valóságában még ma is *sámánkodó, ősi pogány arc*, még akkor is, ha a református vallásos gesztusok némileg módosították eredeti vonásait.

Az, hogy templomba jár és hogy csillagos vagy kakasos templomba jár, először is csak nagyon kis percentjében valóságos tény, másodszor nem kizárólagos református keresztyén cselekedet. A római katolikus is elmegy a templomba, a buddhista is. A sámánkodó felkeresi a sámánt.

Amit a templomban csinál, még mindig nem kirekesztő református. Ahogy leülés előtt belemormol a kalapjába, az egyfelől csöppet sem különbözik a róm. kath. keresztyétéstől, másfelől egészen szabályos sámánkodó varázsigé mondás.

A pap szerepe az istentiszteleten nem szükségképen különbözik a katolikus pap liturgikus ténykedésétől. Hiszen a legtöbb református papnak külön liturgia-hangja, mozdulatai, szavai és öltözete fejlődik időjáráttal. (Hetedik gimnazista legációm felejthetetlen emléke, mikor a kis falu gazdái megrótták fülehallattára fiatal papjukat, mert az az úrvacsorai szertartási ígékben a megszokott és ünnepélyesebb eénditek és iándjátok helyett „parasztosan“ esztek-isztok-ot szokott mondani.) De úgy a protestáns, mint a katolikus liturgia alkalmas arra, hogy az esőért és betegekért amúgy is utilista alapon könyörgő pap személyét beavatottsággal és varázshatalommal ruházza fel a pogánylelkű hívők szemében. A „szentédenyek“ is összetéveszthetők a varázsszerekkel és annyira nem szorítkoznak a keresztyén edényre és a kehelyre, hogy némelyik református papházban még „szent kés“-re is akad az ember, amellyel a lelkész (és más nem!) az úrvacsorai kenyeret szelgetni szokta.

Maga a sákramentom is lehet és szokott lenni „csudaszer.“ A haldoklóknak feladott úri szent vacsora nagyon közel áll az utolsó kenetkez, de meg nem lehessen tudni, mire jó. Meggyógyul vagy legalább is megkönnyebbül a szenvedő tőle. A túlvilági szellemekkel is ajánlatos jóba lenni.

Ez a feltevés új birodalomba vezet bennünket. Nem új felfedezés, ha emlékeztetjük rá az olvasót, mennyire *babonás* a magyar

református néplélek. Nem a szegény parasztot értem én együttes néven néplélek elnevezés alatt, hanem azt a mindnyájunk lelkében elterülő legelső réteget, amely fontos pillanatokban sokszor önmagunk számára is kinos meglepetésképpen egyeduralkodónak mutatkozik az élet válságaival szemben. A babona mindig arra mutat, hogy a léleknek nincs igazán vallásos tartalma s az élő és munkás hitet *hitcserepek* pótolják úgy ahogy.

Végül hadd álljon itt legáruőbb jel gyanánt a magyar ember hitéletének legnegatívabb vonása: a *közömbösség*. Mindig szívfacsaró olvasni, ha fajtánk nagyszerű és nemes toleranciájáról beszélnek azok, akiknek ez éppen érdeklik. Úgy van ilyenkor szó erről a válvonogató, mindenbe belenyugvó nembánomságról, mintha az lelki felsőbbrendűségnek volna a következménye, holott maga a dogmává merévült alacsonyrendűség. Két sámbán-vonás eredője. Egyik a természetbe való fentartásnélküli és passzív beolvadásnak a sajátyszerűen sámbánvonása. Másik az a tény, hogy István király idejében az ősmagyar hitrendszer már meglehetősen decompositió formájában leledzett s eleven erejét jóval előbb elveszthette.

*

Természetes, hogy ezt a fölöttébb sötét alaprajzú ábrát az azóta eltelt idő mégsem hagyta egészen nyom nélkül, Istentől megáldott időszakai ezeréves történelmünknek prófétai lelkü egyéniségeken keresztül tépték, lökték, hevítették, terelték Krisztus felé. Az is igaz, hogy nagyon sok derék ember cselekedetei néhanapján hajlandók azt az érzést kelteni bennünk, hogy Jézus Krisztus birodalma itt Magyarországon nemcsak in partibus infidelium kín- és vérvalóság. Hiszen a magyar ember nagy általánosságban jó: munkás, tisztességes, sőt nemesen gavallér, hős, mártír, szelid gyermeklélek. Akik hajlandók ezt a tényt pusztán etikai szempontból vizsgálni és pozitívumként könyvelni el, ne feledjék, hogy egy cselekedet motívuma és célja nem okvetlen református keresztyén még akkor sem, ha különben hasonlít a református keresztyének cselekedeteihez.

*

A tisztánlátók azt szokták mindebből tanulságképen levonni, hogy miután mindez így van, nem lehet ellene tenni semmit. A magyar néplélek vallástalan, mert józan, nem fogékony a miszticizmus iránt, kár erőltetni a dolgot. Különben is ránszakadt a huszadik század civilizációja, nagyon nehéz feladat volna ásni elmúlt századok földrétegeiben elevenség után kutatva, hiszen az a kis élet, amely a kilencedik vagy tizenhatodik században még föltételezhető, azóta bizonyosan megfűladt a nem belőle sarjadt, nem rajta épült kulturák sulya alatt.

Ennek azonban ellene mond három lelki tényező. Ha a közömbösség vagy negatív magatartás egyensúlyi helyzetet jelentene, akkor a magyar néplélek nem ragaszkodnék olyan konzervatív görcsösséggel a vallás formális gesztusaihoz, nem volna olyan hitpótló gazdag-

sággal babonás és nem fogadná olyan nagy hálával és visszhangozva a szekták bizonyágtételeit.

Igehirdetésünknek azt kellene tudomásul venni, hogy a magyar református egyház jelenlegi helyzete a múlt minden ragyogó példája ellenére nem történelmi adottság, hanem missziós terület.

Igaz, hogy épen emiatt aztán semmi tudomásul venni való nincsen rajta. Rajzolhatunk akármilyen éles helyzetképet, vehetünk fel akármilyen pontos katasztert, dolgozhatunk ki akármilyen részletes programot, lehetünk akármilyen lelkes és agyafurt pedagógusok, a magyar néplélek újabb százestendőre mozdulatlan marad. Mert hitvallókra, megindult és szolgálatos lelkekre van szüksége megváltásul.

Theologiai előképzettség és a néptudományban való jártasság csak arra jók, amire Pál apostolnak jó volt a Saulus iskolázottsága, a görög filozófiában: belépőjegyül, kosztümképen, tolmács kikerülésére egy-egy athéni evangelizáció alkalmából.

De semmihaszna lim-lom annak a számára, akit a pünkösti Lélek pappá nem kent.

Veni, veni Sancte Spiritus!

*

Magyar jövő! Magyar ifjak kérdik, magyar diákoknak izenem: mennél több imádkozó magyar diák bibliaközössége: „Ahol összejönnek ketten-hárman az én nevemben, én ott vagyok vélek.“ Ezt ígérte Jézus Krisztus és Ő meg szokta a szavát tartani.

Én nem tudom: hogy, mert mindenki számára egyéni a „hogyan“ kérdésére a felelet, de Jézus Krisztus jó vitézei minden ellentétet kiküszöbölnek, minden nehézséget elhárítanak, minden problémát megoldanak majd azok számára is, akik ma még vakok és süketek Krisztus arca és hívó szavai számára.

A Folklore tudományos módszere és eredményei csak arra voltak jók a számunkra, hogy világosan láthassuk, amit addig is sejtettünk már, hogy más megoldási lehetőségen dolgozni, ábrándozni és erősködni gyermekes játék ábránd és csökönyösködés.

Rajtunk már csak az imádság segít — hál' Istennek.

Karácsony Sándor.

~~~~~

Dókus Gyula.

Hullanak, egyre hullanak Nagymagyarország ittmaradt töredékei. A Dókus Gyulák koporsója mellett felszakadnak a sebek és újra megindul halk csörgedezéssel a drága piros vér. Mennyi vérvesztés, Istenem, mennyi erőfogyatkozás. De nem: erőfónás, mert a Dókus Gyulák koporsójánál a fájó veszteség magunkba fordul és erőpótlásokat termel ki a lelkekből. A Dókus Gyula munkás élete mementő a mi számunkra, élő valóság a koporsóból kiáradó szellem belénk zúdulása . . .

Halkan pereg a sárga levél Dókus Gyula koporsójára, az öreg vármegyeház udvarán halotti indulót dúdol az őszi szél; de minden őszen, minden lombhullásban tavaszi ígézetek szunnyadnak, minden halálból életek csiráznak elő. Nekünk, pataki diákoknak élet a Dókus Gyula halála, mert mindaz a végtelen szeretet, amellyel ő az Alma Matert körülölelte, mindaz a hűség, amely a magyar református egyházhoz kapcsolta, mindaz a láng, amely a magyar fajért, a magyar hazáért szívében lobogott drága kincs lett a mi számunkra, osztatlan öröksége mindnyájunknak. Azt mondja valaki: elszakadt egy kapocs Ma és Tegnap között, tévedsz testvérem: aranyhíd épült, melyen visszaszállhat lelked a múltba, kalászt szedegetni gazdag Boázok rakott talaján . . .

Hullanak, hullanak a sárga, fonnyadt levelek, megterítik a fiatal fák alját és új Tavaszokban életet adnak az éhes gyökérnek. Megzendül az erdő, ha kidől az óriás tölgy, könny rezdül meg a szemekben, mikor az embererdő kevesebb lesz egy terebélyes fával, de a könnyek mögött szent fogadások gyúlnak a szivekben s a kidőlt korona alól évtizedek televény talajából új, diadalmas csemeték szökkennek az ég felé . . . Szent vetélkedés tárgya legyen nekünk Dókus Gyula élete, szent fogadás a halála és örökké, mindörökké áldott az emléke! . . .

Komáromy Sándor.

~~~~~

Valakit várok . . .

Este, ha mellém simul a csönd
és lágyan hullnak szivembe az álmok:
valakit várok . . .

Fehér lányszobák ezer kis csodája,
Holnap ígérő vágyas boldogságok,
egy lány, fehér és szerelmes-szíví:
ez, akit várok . . .

Még nem tudom, ki lesz,
de érzem, hogy jön és reám talál,
tudom, hogy elindult valahol messze
egy barna leány . . .

Elindult felém csókváró ajakkal,
piros a szája s a lelke hófehér,
De érzi, hogy valahol várja
egy árva bus legény . . .

Este, ha mellém simul a Csönd
és lágyan hullnak szivembe az álmok:
valakit várok! . . .

Komáromy Sándor.

Vörös és fekete.

— Irta: *Perjéssy László.* —

„Bizony mondom, hogy nincs biztosabb ismertetőjele a hitvány léleknek, mint az, hogy mindennel meg van elégedve. A derű csak az ifjúság elmúltával érkezhetik meg, amikor már befutottuk pályánkat a dolgok körül és a dolgokon belül s a végtelen semmi után azzal erősítjük magunkat, hogy megízestjük a pillanatot, amely nem tér vissza többé soha.“ *Papini.*

Két csodálatosan megkapó reggelről olvastam. Az egyiket Zolánál, a nagy naturalistánál, akinek lelkében az egész gazdag, termő élet ölelkezett össze egy végtelen horizontu panorámává. — Reggel van . . . Az éjszaka sötét vizeiben megfürdött föld diadalmasan kezdi meg pályafutását a nap áldott sugarai mellett s az ifjú Serge betegségéből felgyógyulva, a kert pompás fái között lép, melyeknek virágai úgy villognak a reggeli napsütésben, „mint a csecsemő rózsás húsa.“ A mindennapok reggele következett el számára. Az iszonyú betegség sötét fátyola után piros hajnal borult reája. Minden életet lehell körös-körül: a jó illat, a madarak röptülése, a puszta pereméről feltörekvő nap, mind mind a reggelről, az életről beszélnek. És Serge boldog, szíve ütemesen veri ki az új élet dalát, új tervek, új akarások kötik le . . . Minden idegszállunkkal érezzük, hogy itt újjászületés történt.

A másik reggelt Szabó Dezső rajzolta elém, a „Nincs menekvés“-ben . . . A pesti összekötő-híd fölött még lomha, éjszakai árnyak úsznak, a hajnal tüzes üzenete még csak kopogtat a sötétség ajtaján, mikor egy lángszemű gyorsvonat átrobog a hidon és kiolt egy széknek, diadalmasnak induló életet. „Az áldozatra vitt szegény Izsák megvonaglott ugyan a halál előtt, — mikor a hívó életet látja megismerve a vágató vaskolosszusban, — de az Ábrahám karját nem tarthatta vissza többé semmi sem . . .“

Először, midőn e két képet egymással szembeállítottam, úgy éreztem, hogy megmérhetetlen világok lebegnek közöttük. De később megláttam az édes-testvériség rokonvonásait a világegyetem két legnagyobb misztériuma, a születés és elmúlás között. Különösen a fiatal lélek az, mely gazdag, végtelen ölében egyszerre tud helyet adni ennek a két nagy világproblémának . . . Mámoros tavaszfakadások és ködös, borongós, őszi alkonyatok; vérhullámos, rohamra hívó, forradalmas nóták és könnyeket záporozó temetési énekek váltogatják itt egymást s egyik pillanatban csodálatosan szép, sejtelmes karácsonyéjszakák, a másikban meg nehéz, megrázó tragédiák születhetnek.

* * *

Az ifjúság az emberi élet legforrongóbb korszaka. — Mielőtt a föld kérge megszilárdult volna, óriási katakizmák játszódtak le, a mozgalmak életet élő chaosban. Hegyek gyűrődtek és óriási mély-

segek nyitották meg szörnyű torkaikat. Egyszer aztán csend lett, nyugodalmas, néma csend... s megkezdődött nagy lendülettel az alkotás, a munka.

Az emberi lélek mikrokozmoszában ugyanezek a jelenetek ismétlődnek meg. A jellem megszilárdulása előtt nagy forrongások zavarják meg a fiatal lélek derűs békéjét... s jaj azoknak, akiknél ez nem következik be. Goethe azt mondja, hogy „a must bármilyen lehetetlenül forrong is, végül mégis csak bor lesz belőle.“

Eme forrongások folyamán a következetlenség bélyegét rá lehet nyomni a fiatal lélekre, ámde az érzelmeknek fájdalmasan szép, nemes és kristálytisza voltát nem tagadhatja meg senki sem.

Erről a korról mondja Papini, hogy ez az életnek „egyetlen egetvívő kora, amelynek folyamán meg van bennük az a férfias tökéletlenség, hogy minden bikát megragadunk a szarvainál fogva. Minden szalagot zászlónak hiszünk; minden távoli zajt forradalom gígászi dübörgésének és minden mozsárdurranást jeladásnak a csatára.“ Ekkor álmodjuk legszebb és legmerészebb álmainkat s úgy szeretnők, ha a mi riadónk szavára indulna rohamra az egész világ...

Ezért aztán nem is lehet megértés a mindig konzervatív öregek és a mindig forradalmas fiatalok között. Mi szélsőségesek vagyunk; a mi fiatalos lelkesedésünk forgatja a haladás kerekét. a várakozó nagy csendbe mi dobjuk bele a tüzes, villamos szikrákat; mi mind egytől-egyig elhivatottnak érezzük magunkat, új utakat akarunk törni az őserdők bemohosodott fái között vagy szeretnénk a Vezuvius forró lávái lenni, hogy önönmagunk tűzével porlasszuk szét a multak bálványszobrait.

Vagy sötét, ködös mélység, vagy hófedte, borzadályt keltő magasság, ez kell nekünk. Szemünk nem tud sokáig elpihenni ismerős tájakon. Ha bezárnának bennünket egy könyvtárba, amelyik csupán egy tudományszakra vonatkozó könyvekkel volna megtömve, a tiz körmükkel ásnánk ki magunkat az avatag falak közül, s rohannánk oda, ahol nagy a változatosság, ahol Poe kiválya a maga homályos, ködös árnyait, Dosztojevszkij a pathologikus tragédiák komor, beteges képét, Swift az ő gyilkos szatiráit és Ady a világot mozgató két legfőbb elementumot, a vért és aranyat... A theológiáról a filozófiára; a költészetről a konkrét tudományokra esik szomjúságtól égő szemünk.

Megpihenünk Krisztussal az Olajfák-hegyén s nagy, várakozó csöndben lessük ajkairól az ígét, mikor boldognak mondja a sírókat, meg a tiszta szívűeket, de jaj, nem bírunk ott maradni, a durva kőszikla töri térdeinket, felugrunk és ádáz irammal rohanunk a nem átkozódók után; — csákánnyal kezünkben követjük Nietzschét, hogy megdöngessük az évezredek megmohosodott várfalait és vágjunk, romboljunk, mert nekünk gyakran a rombolás is élet.

Lekötnek bennünket régi, nagy eszmények, de a mi eszközeink már újak, fényesek, mint a gonillotin vasa.

Belemerülünk a politikába, de nem az ujságok szabják meg a mi pártállásunkat. — Mi szélső nacionalisták vagyunk akik érezzük,

hogyan van fajiság és mi egyenkint hordozói vagyunk ennek a fajiságnak. Nekünk öntudatlanul is fájnak azok a sebek, amelyek felsérkedtek, kivirúltak megrabolt fajunk testén. Aztán antiszemitékké leszünk, amikor látjuk, hogy élehetetlen, koldus véreink mint engedték kicsúszni lábaik alól az évezredek rögöt. És a nemzetiszinü forradalom lángja nagy lobogással előtör lelkünkéből, mikor úgy érezzük, hogy hívős mostoha apák mostoha gyerekként kezelik ennek a nagy szenvedő családnak, a nemzetnek ügyeit. Ilyenkor szeretnénk szétfőzni, szétzúzni apró darabra minden kőtáblát, amelyekre bűnös kezek hazug jelszavat kapargáltak fel, hogy annál könnyebben megcsúfolhassák a nemzet igazát. Ilyenkor az a jelmondatunk, ami a Goetheé volt: „még a sírdombokon keresztül is előre. Meg meghajlunk ugyan egy pillanatra a régmúlt nemes csodái előtt, ámde nekünk szürkéek már egy kicsit ezek a csodák. A múltak nagyjai már csak kegyeletes színü emlékoszlopok, melyek mellé visszajárunk ugyan sejtelmes, hívogató alkonyatokon, hogy elmerengjünk a régi dicsőség felől, de már új hősökre is szükség van, akiknek öblösszavu tárogatóiból új időknék új dala zendüljön bele a nemzeti megújhodást váró kor tétova fülébe.

(Vége köv.)

~~~~~

Javaslat,

mely az O. D. Sz. (országos diákügyjavító szövetség) százados gyűlése elé terjesztetik.

Mélyen tisztelt O. D. Sz.!

A változó idők sürgető és nyomasztó súlya alatt hozzuk az alább következő javaslatot. Nagy optimisták lennénk, ha nem látnánk be a közelgő vészt diákéletünkkel kapcsolatban. Nézzünk mélyére a dolgoknak. Diákjaink nincsenek felfegyverezve az élet küzdelmeire. A mai élet ezernyi ága-boga összesértegeti s megöli a tudós, vagy poétailekü embert, de ugyanakkor helyt ad a keményszívűnek, ki jól tud evezni hullámlüktetésén. Mi ilyen jó evezősöket akarnánk teremteni, kiket nem ingatnának viharok, vagy inkább együtt repülnének a szelek szárnyán, a hullámok hátán, segítve ordítani a haboknak s zúgni a zivatarnak. Ma nagy liha, hogy nem nevelünk erre az életre, nem neveljük ezt a küzdő s később majd diadalmaszkodó embert.

Mi orvosolni kívánjuk a bajt s erre hozzuk a következő javaslatot:

Állíttassék külön intézet, melyben külön tantárgyak, külön tanerők, külön oktatási módszerrel neveljék a jövő katonáit.

1. Amennyiben minden baj és romlás okát abban látjuk, hogy a diák s tanár nem értik meg egymást, kívánjuk, hogy tanerőit a diák önmaga válassza, felette uralkodjék. Elég útalnunk azokra a — sokszor, sajnos — feszült viszonyokra, hogy kérdésünk szükségességét bizonyítsuk. Ne tessenek gondolni, hogy azért nem tanul a

diák, mert lusta, nem. Vagy ne tessenek gondolni, hogy azért nem tanul, mert véreben van. Azt se tessenek gondolni, hogy azért nem tud, mert nem tanul, nem. A diák tanúl, a diák tud, de a diák büszkeségérzete nem engedi, hogy őt hivatalosan felelősségre vonják s mikor megáll tanára előtt, végiggondolja megalázott helyzetét, szégyenérzetében elfelejti azt mind, amit tudott. Vagy nincs meg a kellő bizalmas viszony a tanár s a diák között s a diák mindama sok ismeretanyagot, mit sokszor hideg szobában, lámpavilág mellett, hangyaszorgalommal gyűjt a Nick Carter, Bufalló s egyéb hasznos és internacionális ismeretkörű munkákból, nem meri közölni tanáraival. Nem meri a diák bemutatni igazi valóját. Kénytelen elhallgatni bravúros ivási képességeit, nem lehet szóba hozni, esetleg gyakorlatice bemutatni karjaiban rejtő sújtoló erejét s a többi kiválóságokat mind kénytelen elhallgatni. S a tanár azt hiszi, hogy a diáknak nincs tehetsége. Pedig meg van benne minden, ami a jövő élet biztosítására szükséges. Mi apellálunk s bizonyítjuk szavainkat a következőkkel. Először is Cicu sarki kiskereskedővel, ki bizonyosságot tesz a diákok leleményességéről s ügyességéről; suszter-, hentes- és kovácsinasok felsorolásával, kiknek — személyenként, kinek arca, kinek keze, vagy valamely más testrésze bizonyítja a testi erő kellő fejlettségét; sok szép hajadon leánnyal, vagy inkább a leányával nem bíró mamával, hogy a diáknak nagyon is érző szíve nagyon Minden itt van tehát: ész, erő és szív. Kiválóságuk bizonyosságára példákat hoztunk fel. Hol van tehát a hiba, ha e kiválóságok nem érvényesülnek? A tanároknak, kik nem értik meg őket. Ezért vagyunk bátrak azzal a javaslattal előlépni, hogy a diák maga válassza meg tanárait.

2. A tantárgyakra vonatkozó javaslatunk a következő: Kiválatosnak találjuk a kor igényeinek megfelelő tantárgyakat beállítani. A latin, görög, fizika s a többi korszaka letűnt. A mai diák új eszmék harcosa, ki nagyobb s igazabb ügyek iránt lelkesedik. Belátja a sovány, tüdőbajos és beteges tudósok tragédiáját s ezt mindenáron megakadályozandó, lép elő a következő javaslattal:

a) A mai korban a tudás nem mindig ad kenyeret. Fontos tehát az egyes mesterségek tanítása a jövővel számolni akaró s az életre nevelő diákoktatásnál. Ezek közül példának említünk egynehányat: kereket oldás; különféle földmunka elsajátítása, kiterjeszkedve annak fajaira: lop-ás, csal-ás, tolakod-ás. (Ha meggondoljuk az itt elsorolt munkaágak nagy és széles körben elterjedését a mai világban, megértjük, hogy fontos lesz a modern diákoktatás ez ársási műveletek elsajátítására megtanítani; különféle házimunka elsajátítása, mint pld. a borstörés. Ennek nagy hasznát veszi a keblekben olykor-olykor dúló érzemények kielégítésére; a kovács és asztalosmesterségek elsajátítása, hiszen reá vár a feladat, hogy a mindenek által lehetetlennek tartott fából vaskarika ügyét felkarolja s győzelemre segítse: a távolbalátó helyes kezelése, hogy a soha ki nem fogyó kupa fenekére tekinthessen, és a többi, miknek behozatalát a tanerőre bízzuk, kitől különösen a fenti ügyességekből alapos és biztos tudásu vizsgálatot kívánunk.

b) A következő tantárgyunk felvételénél figyelembe vettük a közmondás szavát, mens sana in corpore sano s tekintetbe vettük a mai ember vézna, sovány, semmit-mondó alakját. A mai ember nem szereti a gyomrát s ez tragikumává lesz. Menenius Agrippa lángoló beszéddel védelmezte meg hajdan a gyomrot, e minden idők legdrágább és legérzékenyebb jószágát s odasülyedtünk, hogy ma már alig találunk embereket, kiknek kiáltó bizonyosságuk lenne róla, hogy szívük alatt nemes szenvedélyt ápolnak. Mi állítjuk, hogy az ember boldogtalanságának oka kinézése, kinézésének oka táplálkozása. Helyt adunk tehát tantárgyaink között az evés és ivás művészetének. Ajánlatosnak tartjuk hozzá a konviktusi szemináriumot, melynek a gyomrát legjobban szerető diák legyen a vezetője.

c) Különösen felső fokon, mikor a diákszív lassan ébred, mikor rózsák fakadnak léptei nyomán, mikor órákhosszat mereng elandalogva, mikor titkos leveleket kezd írogatni nagy ismeretlenhez s amikor megcsendül lelkében a poéta hangja, elmulaszthatatlan tárgy lesz a szerelem előadása. Alkalmaztassék itt leányok által előterjesztett tanerő, ki érzelmes lelkével felkelti s ápolni tudja a diákszív e szokatlan megnyilvánulásait. Ezek az órák mindenestre külön teremben tartandók, e célra készített padokkal, ügyesen, minden diák elé odaakasztott biciskával, mert elviselhetetlen állapot lenne, hogy ideáljaira gondolva, azok neveit, vagy legalább kezdő betűiket meg ne örökítse az iskola padjain. Fenti tanerőt a városbeli lányos házak tartoznak fizetni. A tanítás idejét legcélszerűbb éjszakára tenni, mikor nyájasan süt a holdvilág. (Legjobb fizetése s legkönnyebb dolga talán ennek a tanerőnek lesz.) — Ugyancsak itt szükséges felvilágosításokkal szolgálni a modern udvarlás főbb szabályaira vonatkozólag. Nézés, esetleg csábmosoly s végül a különféle figurák tanítása s előadása gyakorlatilag is kipróbálva kívántatik itt.

d) Nem felejthetjük ki a tantárgyak sorából a nemes sportot. A különféle ugrási, rugási, állási s adási gyakorlatokat (beugrás, kirugás, elállás, odébbállítás, beadás (maszlag), kiadás stb.) Futás, különös tekintettel a gátfutásra s a hirtelen történő megfutamodásra. Football a lerugás pszichológiájával. Sulyok elvetése, gáncsokodás, verekedés stb. Itt mérhetetlenül fontosnak tartjuk a gyakorlatot. Ügyes és mindenütt lábatlankodó, tolakodó embereket nevelni: ez legyen a cél. Az élet ilyen katonákat kér. S mélyen tisztelt O. D. Sz., csak az ilyen diák fog tudni felülkerekedni a viszonyok nehézségein.

e) Legpraktikusabb életfilozofia, alapkérdéssel: Hogyan élhetek meg legkönnyebben és legkényelmesebben? Hivatva van ez a paradicsomi állapot visszaállítására, az orcaverejték letörlésére. Esetleg kiinduló pontul választható e történet. Mit tett az ember a paradicsomi élete alatt, hogy nagyszerűen és könnyen élhessen? Semmit, sőt az volt a baj, amikor éppen tett. Legyen tehát általános elv a semmittevés. Adhatók rövid életigazságok, pld. ilyen formában: Ne higgy az embereknek, ellenkezőképen cselekednek, mint beszélnek. Te is hasonlóképen cselekedj stb.

f) Végül utolsó tárgyunk elméleti részében adassék elő meg-

dönthetetlenül, hogy nem a ruha teszi az embert s a koldus rongyok is takarnak nagy s nemes érzeményt. Gyakorlatilag értsük meg, hogy a nyomorlakás, koplalás, fagyoskodás felmagasztal. Hogy a teás ebédnek diús asztal lesz az unokája, hogy az összefagyott lábak prémmel bélelt cipőkbe kerülnek majd. Keményítsük a sziveket, edzzük a testeket. Az életben hasznos és jónak fog találatni ez előkészítő tantárgy.

Ezek és hasonló tárgyak képezzék anyagát a jövő tanintézetének. A teljes tanmenet kiépítését az időkre bízjuk.

Remélve, hogy az idők sürgető intése megérteti az O. D. Sz. mélyen tisztelt tagjaival reformaink szükségét s életbeléptetésére nem fog késlekedni azonnal lépéseket tenni, vagyunk az O. D. Sz. alázas szolgálai s azok nevében

X.

~~~~~

Iam matura est.

(Levél egy barátomhoz)

Kétféle levelet ismerek. Az egyik az, mikor az ember kap valakitől egy levelet és arra neki válaszolnia kell. Nem tud mit írni, de állandóan bántja az a gondolat, hogy neki muszáj írni. S mikor végre — hosszú idő múlva — rászánja magát az írásra, hozzáfog, felírja: „Levelét megkaptam“ s megáll. Izzad s nincs eredmény, nincs gondolat. A sorvezetőt a 4-es számúra állítja be, hogy jobban teljen az oldal, legalább egy oldal. És ekkor jön egy mentő gondolat. Eszébe jut, hogy tegnap, tegnapelőtt vagy tudom is én mikor történt valami; azt leírja. Aztán ír még valamit — s a végén: „Hogy tetszik lenni? Én jól vagyok. Kezeit csókolom.“ S leesik a nagy kö szivéről. — Ezt én úgy hívom, hogy kényszerlevél. Hol ebből a lélek, amit adni, sugározni kellene abba a levélbe?!

A másik fajta amikor „iam matura est.“ Amikor leül az ember és haragszik magára, hogy csiga-lassúsággal ír. Agyában csak úgy cikáznak a gondolatok s azoknak egynegyedrésze sem kerülhet papírra, mert új gondolatok árja elsöpri a többit. A gondolatok népvándorlása. Mit bánom én hogy Csapkovics néni mit csinált, hogy a konviktusban milyen újítás van, — nekem ég a lelkem s ezt az égést, ezt az előttem szent tüzet akarom a te lelkedbe átplántálni. De hiába minden. A toll lassan serceg, a láng erősen lobog, de belőle csak gyenge szikrák rögződnek a papírra. Leírni nem lehet, még szóval sem lehet elmondani, csak két testvér-lélek érezheti azt meg, midőn együtt sétál az iskolakert gesztenyése alatt lázas, kipirúlt arccal. S van egy összekötő kapocs: két hideg, egymást szorító kéz, melyen keresztül egy-egy lehellétszerű szorítással beszélgetnek a lelkek. S a lélek hangtalan beszéde olyan vigasztaló, biztató, bátorító. És mindig megértik egymást.

A levél hideg, mint azok az egymást szorító kezek, de a lelkek azon keresztül is beszélhetnek. Beszélhetnek, még ha olyan messze

vannak is egymástól, mint Budapest és Sárospatak! Hagyjuk azért őket beszélni...

... Most még jobban szeretem, mint eddig szerettem. És ennek egy mélyenfekvő oka van Feltűnt neki, hogy figyelem, hogy szemem mindig rajta van Megsejtette, megérezte, hogy szeretem, hogy ő az ideálom. És ezt elmondta másnak s az rámpirított. Úgy is tudom, ki az ideálja! És megmondta a nevét. Én nem pirúltam, sőt úgy éreztem, hogy elsápadok. Szívem hevesen zakatolt. Hát mondd, barátom, van-e annál nagyobb és megdöbbentőbb meglepetés mint amikor kimondják az ember előtt azt a titkát, amit éveken át féltve őrizgettél s amiről azt hitte, hogy az csak az övé?! — És akkor én, mint Péter megtagadta az Urat azon az emlékezetes kakaskukorékolósos éjjelen, én is megtagadtam Őt... — nem ismerem Őt — téved!...

Aztán jött a bűnbánat könnyhullatása — az önvád Nem vagy erős ember, nem tudsz uralkodni magadon. És jöttek az éjszakai nyugtalan, gyötrő álmok után a nagy elhatározások a jövőre nézve. Volt a nővéremnek egy elve, hogy egy lánynak legnagyobb erénye a büszkesége. Tomboljanak bár lelkében erős, fékezhetetlennek látszó szenvedélyek. arca maradjon hideg, márvány, — madonnaarc s játszon a legénnyel, mint a macska szokott az egérrel, soha be ne hódoljon, akkor lesz becse, akkor fognak küzdeni, harcolni érte, s boldog lesz az, kinek nyújtani fogja a diadalt megpecsételő pálmát, — önmagát.

S hogy ne legyek méltatlan testvéremhez, az a merész, mondhatnám vakmerő terv villant meg lelkemben, hogy én ezt az elvet megfordítva alkalmazom a férfi nemre, alkalmazom magamra. Csak egytől félek. Hogy őneki is ugyanez a felfogása, ugyanez az elve. És akkor a két ellentétes elv összecsapva egy katasztrófában fog végződni... Vagy a két márványarc el fog menni egymás mellett, hidegen, egymást titokban szerető, de egymás előtt meg nem hajló büszke, dacos lélekkel, — maga mögött hagyva két elhibázott életet..

Érzed-e, testvérem, a jéghideg kezem szorítását s tüzes homlokom lüktetését? A lelkem beszél a te lelkeddel.

* * *

Ilyen a másikkajta levél, amit az ember akkor ír, mikor már megérik lelkében a gondolat, mikor a lelke beszél egy testvéri lélekhez. De jaj, az ilyen levélben is csak a földi szerelem hangja csendül.

Erős, imádságos, magyar theologus lélek kell, hogy e második fajta levélből a krisztusi szeretet sugározzék ki. *Molnár Pál.*

~~~~~

Lapunk jelen számát ifjú diáktestvéreinknek ajánljuk baráti szeretettel. Azoknak, akik még nem lehetnek a Pataki Diákok Országos Szövetségének tagjai, mert még diákok (Pesten, Debrecenben, vagy a pataki tanítóképzőben stb.) s úgyszólván ez a lap lehet egyetlen valósság, amely őket, az Alma Mater elszakadt gyermekeit velünk egybefűzi.

Halottak napja.

— Klabund. —

Ma mintha hó lógna a levegőben.

Gondoltam, havazni fog Felhők, felhők függnek a házak között és lepelszerűen lengenek az ablakok előtt.

A füst úgy csavarodik a tetők körül, mint fekete papirkigyók Karneválkor.

Végül esett. Hosszú lassú eső. Eső, mely saját rossz kedvéből kell, hogy essék.

A lámpások fénysugarai a Lajos-utcára szűrnak, mint arany-bajonettek, keresztül az aszfalton és ragyognak a mélybe. Ha az ember lenéz, azt hiszi, repül.

Egy halvány madár az estének csattogó szárny-csapásával.

Zeppelinek, mint körúti-vasutak, száguldanak az aszfalt-égen keresztül. Az asszonyok szemében dereng az ősz.

Ma halottak napja van. Ma ne akarjunk test lenni. Sem szent testek, sem az Úrnak teste. Asszonytól született test. Csak lelkek. Hőfelhők. Hulló lomb. Dudáló szél.

Mily sok sirt kell még ma meglátogatnom. Mily sok sirt akarok keresni, miket nem fogok megtalálni.

Az erdei temetőben a fák között fekszenek a sirok, mint halott állatok. Itt egy süni. Ott egy róka. Egy őz. Néhány nyúlacska.

Az eső hull, mint fenyőtű a fáról. Űők egy síron. Mert fáradt vagyok. Fáradt a tévelygéstől a háború vadságában.

Nem tudom melyik síron ülök.

Nem néztem hátra a vas vagy márványtáblára.

Ki lehetsz te: ki lent a moha alatt fekszel: a barátom vagy.

Vedd az élők fájdalomát haláلودért, halálukkor mind a te fivé-reid ők, fogadd őket a te susogó, barna mélységedbe jó szívvel, kegyesen.

Nyugszol a tenger-fenekén, mindenek között, mint egy szép tengeri csillag, és ezüstös hullámok huzódnak feletted tova, mint fecskék.

Mint lépdeltünk egykor, mi újjongó zsenik a tavasz viruló fényében.

Mily fiatal voltál te barátom, mint egy szökellő szarvas. Hamburg volt a hazád és te tele voltál a kikötő füstjével s a tenger messzeségével. Tele piros korállal és a „Hansa“-tornyok harangozásának csengésével.

A Tegern tónál együtt laktunk az „Alpesi-folyó“-hoz címzett vendéglőben a völgy bejáratánál, melyik a Schlier-tó felé keresztül vezetett.

Reggelenként a tó felszínén csolnakban himbáltattuk magunkat.

Aztán a csolnakban egész hosszában hátunkra feküdtünk és te azt mondtad, hogy a legvilágosabb nappal is látod a csillagokat.

Oly éles szemed volt. Este egyugyanazon lányt szerettük. Enciánkék szemek és vörös haj. Egy mókus. „Tölgyfa-macska“ mondta

mindig és nevetett. Mindkettőnket szeretett, de azt hiszem, jobban szeretett téged, mint engem. Mert te nagyon hasonlónak látszottál az Ő imakönyvének Szent Ferencéhez.

Ami mindig lenni akartál, most leszel: Föld. Örökös föld. Humus leszel, és a te erőd bele nő a fákba.

Ez a fenyő, mit én ölelek és 'melyik testvérileg simogatja arcomat: te vagy ez. Így vagy egyszerre föld feletti és föld-alatti.

Egyszerre Halál és Élet.

Én, aki nyomorúságosan az októberi éjen át a létért támolygok, sötétben és dideregve az Élet nek bizonytalanságával és bizonyosságával a Halál nak: kevesebb vagyok, mint te, holott barátom, és csak olyan, mint egy kék virág a sírodon. Reményem csak a fájdalomnak reménye és a hitem csak a halottak napjának hite...

Ford.: *Elekes Nusy.*

Egyleti élet.

A Hittanhallgatók Egylete október 31.-ét a nagy nap estéjén ülte meg, szeretetvendégséggel egybekötvé, melyen a nagytiszteletű professzor urak családjukkal együtt vettek részt. Az asztali áldást Dr. Mátyás Ernő tanárelnök úr mondotta. Mélyenjáró ünnepi beszédet mondott Kovács József ifj. elnök. Szép gondolatokban foglalkozott az öregek és ifjak forradalmával, rámutatva arra, hogy egyetlen jogosult de egyben szükségképeni forradalmunk a magyarság evangyéliomi forradalma lehet. Hörcsik Béla és Samu István egy egy énekszólót adtak elő Horkai Barna harmónium kíséréte mellett. Kovács József és Nagy Barna egy-egy Reményik-verset szavalt, a Kórus pedig énekelte (Térj magadhoz, drága Sion!) Hörcsik Béla kórus elnök vezérlése mellett. A meglehangú, kedves estélyt Csathó József tartalmas írásmagyarázata és imája zárta be. — Az Egylet az 1928/29-ik iskolai évre a következő pályatételeket tűzte ki: 1. Másdás ó esz-

tendő estélyén. Díja: 10 P. Beadási határidő március 1.; 2. Predikáció: Búcsúzó egyházi beszéd Filippi II. 14—16. alapján. Díja: 15 P. Bead. h.-idő: március 1.; 3. Filozóphiából: Böhm Károly értékelmélete filozófiai rendszerében. Díja: 25 P. Bead. h.-idő: ápr. 15.; 4. Neveléstanból: A hazafiúi érzés ápolása Imre Sándor pedagógiai rendszerében. Díja: 25 P. Bead. h.-idő: ápr. 1.; 5. Magyar prot. egyháztörténetből: Imádságirodalmunk genetikai története a XVI. és XVII. században. Díja: 25 P. Beadási h.-idő: ápr. 1.; 6. Ujszövetségi teológiából: János evangélista lelkivilága. Díja: 25 P. Beadási határidő: március 15. Az anyaszentegyház fogalma római katolikus és protestáns megvilágításban. (Összehasonlítás.)

Beszámoló a Magyar Református Theologusok Szövetségének bizalmas megbeszéléssé egyszerűsödött kisgyűléséről. Szokás ilyenkor, beszámolóiban bizonyos természetű simításokat tenni a megtörtént dolgokon, a vitákban

meglátások mélységeire mutatni és jönnök dübörgését hallani a diákszónoklatokban. Most én abban a helyzetben vagyok, hogy mindettől el kell tekintenem, ha hű akarok lenni a valósághoz. A frazeologia általános vonzó erővel bíró fegyvertára egyszerűen nem hozhat ez egyszer kísértésbe, hogy nagyokat suhintsak a levegőbe papír kardjaival. Az a gyűlés, amiről be kellene számolnom először is nem volt meg, mint határozatképes gyűlése a Magyar Református Theologusok Szövetségének, mert az alapszabályokban megkívánt legalább három theologiai képviselőt nem jelent meg. Így az össze jött pesti és sárospataki megbizottak csak magánjellegű, de azért a kítűzött tárgyalási menethez alkalmazkodó megbeszélést tartottak. Nagyon érthető, hogy a tónus és ami a fontos a szavak mögött meghúzódó és megvalósítandó valami, nyugodtabban, minden ünneplésségtől menten, tehát sok tekintetben igazabban (ha az ünneplésen kijelentem álláspontján vagy, ezt még kifogásolhatod is) — fejeződött ki. *Bacsó Gyula.*

Az Akadémiai Olvasó-Egyet november 10-én tartotta szokásos őszi táncmultságát szinelőadással egybekötve. Színre került a „Heidelbergi diákélet” c. öt felvonásos színmű. Az előadás teljesen megfelelt a várakozásnak s a szereplők tudásuk legjavát adva a közönségnek kellemes estét szereztek. Külön is ki kell emelni a bájos hölgszereplőket, akik Pataky Katica szerepében; Kálnay Sárika Riuderné szerepében mélyen átérzett játékkal osztatlan sikert arattak. Faragó György (a herceg) szellemes és főlényes játékkal,

Samu István (Dr. Jütner) kidolgozott, alapos technikájával, Benke Imre (Lutz), Nagy Barna (Hang kormányelnök), Komáromy Sándor (Rüder korcsmáros) és Halász Károly (gróf Dethur) sikerült alakításukkal emelték a darab sikerét. De kisebb szerepükben nagyon jók voltak a többi szereplők is, míg Hubay Lajost a rendezés nehézségének sikeres megoldásáért illeti elismerés. — Előadás után kedves és jó hangulatú táncmultság következett. Hálánk jelül álljanak itt a következők nevei, mint akik felülfizetésükkel dokumentálták megértő szeretetüket: Marton János 10 P, Mátyás Ernő dr. 6 P, Trócsányi József dr., Janka Károly 5—5 P, Kun Zoltán dr. 4 P, Darányi Lajos 3 P, ifj. Csajka Endre, Hazay Béla, Kún Dániel 2—2 P, Dr. Rác Lajos, Zsiros József, Szilágyi Benő, Szathmáry Lajos 1—1 P. —i.

A Főiskolai Kórus felfelé ivelő életének egy jelentős mozzanata volt a nov. 4. iki erdőbényei kirándulás. Egy darab pataki diákélet lopta be magát a bényei szívekbe azon a ködös, novemberi vasárnapon. Délután templomi ünnepély volt, amelyen Sipos István III. é. hh. hirdette az Igét s a Kórus két énekszámát és Hörcsik Béla karelnök szólóéneke ragadta magával imádságos szárnyon a lelkeket. Este volt a helybeli énekarok rendezésében a tulajdonképpeni ünnepély, melynek első, komoly részében a 32 tagú Kórus B. Szűcs Ferenc karnagy szakavatott vezetése mellett a nagyszámú közönség teljes megelégedését kiérdemelte. Hörcsik Béla karelnök a magyar dalról tartott lelkes előadásával, Técsy Béla I. é. hh. pedig szavalatokkal járult

hozzá az est sikeréhez. A komoly rész után vidám számok következtek, melyekben Komáromy Sándor IV. é., Soltész Kálmán III. é. és Barcsa János I. é. hittanhallgatók sok kedves, derűs mókája, tréfája és vígszavalata keltett harsogó tetszést. Megmutatta ezzel a Főiskolai Kórus, hogy igenis nemcsak múltja, hanem jövője is van, csak akarni kell. Reméljük, hogy a szépen sikerült kirándulásnak folytatása következik.

A Betegsegélyző-Egylet október 4-én tartotta alakuló gyűlését, a megválasztott tisztikar tagjai: ifj. elnök: Darányi Lajos főisk. szénior; jegyző: Dóka Etelka; ellenőr: Hörcsik Béla; választmányi tagok: Eröss Gyula IV. é. th., Soltész Kálmán III. é. th., Benke Imre II. é. th., Szilvásvy István I. é. th., Harsányi György VIII. g. t., Hegyi József VII. g. t.

A Főgimnáziumi Erdélyi Önképzőkör Novák Sándor tanár-elnök, Boda Béla, Halász Dénes, Szabó Károly. Szathmáry Lajos, Urbán Barnabás tanárok, Darányi Lajos főiskolai szénior, Nyitray Béla s -lelkész s Harsányi György ifj. elnök vezetésével, Somogyi József ref. lelkész és a dombrádi nemes presbitérium meghívására a gyülekezettel együtt méltó ünnepély keretében áldozott nov. 4-én a nagy reformátorok emlékének. Nov. 4-én, vasárnap reggel ragyogó napsütésben, különvonattal indult útnak a 65 tagú kis csapat s ifjúi, nótás kedvükkel szinte rövid percekre varázsolták a különben hosszú s unalmas utat Úgy tünt fel. mintha a lustaságáról híres „Vicinális“ is gyorsabb iramban törne a cél felé. A cigándi állomáson, ahol kiszálltunk a vonatból, a jómódú domb-

rádi gazdák irigylésre méltó fogatai vártak a kirándulókra s vigan repítették őket a gyönyörű, tiszaparti városkába s a ref. iskolaudvarra. Odaérkezésük után nyomban kezdődött a szent nap első aktusa, a szokásos istentisztelet. Ezt Darányi Lajos főiskolai szénior végezte, ki költői szépségű prédikációjával s imádságával emelte fel Istenhez a hívek lelkét. — Ezután a dombrádi hősi halottak emlékszobra előtt volt egy kis ünnepély, ahol Novák Sándor tanár-elnök könnyekig megható szavak kíséretében koszorúzta meg az emlékművet. Ezek végeztével ki-ki elment vendéglátó gazdájához, hol mindenki a legmelegebb fogadtatásban részesülve, bőven tapasztalhatta s élvezhette a magyar kálvinista ember szívből jövő vendégszeretetét. — A tulajdonképpeni ünnepély délután fél 2 órakor kezdődött. Darányi Lajos imádsága után Novák Sándor tanár-elnök kiváló példákkal s megkapó hasonlatokkal fűszerezett beszédben fejtette ki a „Sárospataki Főiskola“ és a falu népe közötti kapcsolat szükségességét, majd az önképzőköri énekkar Nyitray Béla s. lelkész vezetésével elénekelte a „Térj magadhoz drága Sion“ kezdetű alkalmi éneket — Harsányi György ifj. elnök emlékbeszédet tartott, amelyben az októberi eseményeket tárgyalva megemlékezett a nagy reformátorokról, tetteikről s azoknak kimondhatatlan fontosságú hatásairól. Az önképzőköri alkalmi quartett Mozard-tól egy Imát adott elő, mely lágy tónusánál fogva méltán beleillett az ünnepély hangulatába. Ezután Lovass Gyula, majd Fidler István szavaltak nagy tetszéssel, miköz-

ben Abod Imre helybeli kántor-tanító művészies orgonakiséréte mellett elénekelte az „Úr érkezése“-t. A kedves ünnepély az önképzőköri énekkarnak az „Áldások Istene“ eléneklése s Hankóczy József s.-lelkész imádsága után ért véget. — D. u. 4 órakor a gyülekezeti tagok áldozatkészsége folytán ismét szekereken indult

vissza a kis csapat s mindenki egy szeretetben eltöltött, felejthetetlen nap emlékével tért haza az Alma Mater ölelő karjai közé. — Vajha a dombrádi ref. gyülekezet példája követésre találna s mindenütt olyan szeretettel ölelnék keblükre nemzetünk jövődjét: az ifjuságot, mint a dombrádiak!

Hirek.

Eröss Lajos ref. lelkész, Eröss Sándor theol. testvérünk édesatyja a napokban elhunyt. — Ugyancsak a napokban vesztette el édesanyját *Markovics Gyula* III-ik gimnázista. Az Úr, az árváknak is atyja nyissa meg szemeiket vizsgálódásra.

Molnár János felsőházi tag, községünk ismert és szeretett polgára f. hó 11-én hirtelen elhunyt. Lelkes diákbarát volt s a Főiskola iránt nagy szeretetet érzett. Főtörkvése volt az intelligencia s a kizsugazda társadalom összekapcsolása, a közöttük levő mélységek áthidalása. Sokat dolgozott, nagy kitartással, sok lelkesedéssel, míg nem az Úr a legnagyobb tisztsegre emelte, magához szólította el.

Dr. Vasady Béla rendszeres theologiai tanszékre meghívott professzor f. hó 3-án tartotta megnyitó előadását „A dogmatika encyklopedikus helye a tudományok rendszerében“ címmel. Az Isten áldása, mely eddig is gazdagon gyümölcsoztette munkáját, kísérje továbbra is. Körünkben szeretettel köszöntjük.

A soproni theológusok irodalmi és vallásos lapot indítanak. — A

pápai kollégiumi lapokat a theológusok vették át. A pataki Közlöny ezúton üdvözli szeretettel a rokon lapokat. Az Úrral mondjuk, boldogok, akik elmenvén — tesznek.

Látogatás. A Magyar Református Theológusok Szövetségének elnöke: Kiss Sándor e hó 17-én előreláthatólag látogatásával szerencsétlen bennünket. Elárulhatjuk, hogy jövetelének célja a Szövetség célja is egyben: az erők összefogása a közös érdekek előmozdítása — továbbá ismertetés és ismerkedés. Isten adjon neki bölcsességet, akikhez jön, azoknak szerető megértést. — *Draskóczy István* MEKDSz. kiküldött f. hó 12-én látogatta meg Főiskolánkat.

Nagy Sándor IV. éves hh.-t a Főtiszteletű Püspök úr Rudabánya községbe exmittálta. Az őrhelyen, hová állítottott, az Úr adjon neki erőt és segedelmet a harcra.

Helyreigazítás. Harsányi Gusztáv ny. curiai bíró a pataki hősi halott diákok 2-ik emléktáblájának okt. 6-án történt ünnepélyes leleplezésekor — koszorút hozott Debrecenből. Sajnálattal közöljük, hogy októberi számunkból ez kimaradt. Utólagosan helyesbítjük.

Orgonahangverseny. A sárospataki ref. egyház okt. 28-án a ref. templomban nagyszabású jótékony célú orgonaversenyt tartott. Árokháty Béla budapesti orgonaművész hatalmas orgonajátéka, Szathmáry Margit hegedűművésznő mesés virtuóztatása s Orosz Juliska budapesti operaénekesnő lágyan csengő hangja felejthetetlen gyönyörűséget szerzett a nagyszámú hallgatóságnak. Nagy tetszést aratott a B. Szűcs Ferenc ének- és zenetanár vezetésével éneklő Főiskolai Kórus és a Szathmáry Ferenc ig. tanító vegyeskarának szép énekszámái is.

A 61. sz. Lorántfy Zsuzsánna leánycserkész- és a 72. sz. Lorántfy Mária tündérke csapat f. hó 3-án jól sikerült színelőadást rendezett. Színre kerültek: Tóth Margit naplója" s „A királykisasszony éneklő babái“ c. cserkész színdarabok. A közönség őszinte tetszését keltették ügyes játékkal, s a nagyszerű alakítással. Hívek a liliumhoz, amelyre felesküdték jó, magyar munka végzésére.

A Gröber Lujza tánctanárnő vezetése alatt álló theol. s gimn. tánciskola növendékei f. hó 17-én táncmulatsággal egybekötött próbált rendeznek.

A Theol. Öregcserkészcsapatot 764/Ö. „Timótheus“ néven igazolta a „Magyar Cserkész-Szövetség.“ A csapathoz parancsnokul Szabó Zoltán theol. prof. igazoltatott. A már régen megkezdett „jó munkát“ most már megkettőzött cserkészkedvvel folytatják tovább.

A magyar hét ügyében a gimn. minden osztályában propaganda előadás volt s egyúttal minden osztályban e kérdés valamely ágá-

ról írásbeli dolgozatot írtak. Minden osztályban a legjobb dolgozatíró tanulónak jutalma a Debreceni Keresked. és Iparkamarától egy könyv lesz.

A 763. sz. Sztáray M. cserkészapródcsapat egy örse Szabó Lajos hh. vezetése alatt propaganda előadást tartott Erdőbényén. Nagy lelkesedést keltettek s a cserkészét szeretetét oltották a nagy számú hallgatóság lelkébe. Az eddigiekhez hasonló jó munkát.

Köszönettel nyugtázzuk a következő előfizetéseket: Ragályi Géza Kispest, Makláry Pap Miklós Spatak, Dr. Révész Kálmán Miskolc, Kiss Sándor Bpest 10—10 P; Dr. Kontz Endre Bpest, Dr. Piskóty Ferenc Bpest 8—8 P; Körössy Sámuel Zsadány Kazinczy Gábor Debrecen 6—6 P; Dobozy Papp Bözske Spatak, Dr. Bóna Miklós Szombathely, Kérészy Zoltán Bpest, Kérészy István Tiszánána. Gíró István Besenyeszög, Makó Dezső Erdőbénye. Dr. Gesztelyi Nagy László Kecskemét, Dr. Szabó Imre Bpest, Dr. Szűk Elemér Vásárosnamény, Padrah Sándor Spatak, Dr. Terhes Tivadar Bpest, Tóth Elek Saújhely, Buza László Szeged, Harsányi Gyula Spatak, Dr. Panka Károly Bpest, Dr. Fekete Gyula Belsőbócs, Sebeők József Spatak, Dr. Nyomárkay Kázmér Bpest 5—5 P; Kádár József Telkibánya, S. Szabó József Debrecen, Dr. Vargha Gyula Bpest, Molnár Béla Ujlőrincfalva. Pósa Péter Cserépfalu, Urbán Barnabás Spatak, Veress Imre Taktaharkány, Dobozy István Spatak, Szilágyi Benő Spatak, Zsiros József Spatak, Ref. tanítóképzői olv. kör Debrecen, Dr. Szabó Sándor Bpest, Harsányi Gusztáv Debrecen, Dr. Ujfalussy Lajos Nyir-

bátor, Papp Zsigmond Nyirgyulaj, Kocsis József Sonkád, Dr. Bencze Ferenc Rákosliget, Borsos József Szolnok, Sarkady Ferenc Mánd, Halász Dénes Spatak, Idrányi Ferenc Tibolddaróc, Bochesa Tódor Pestérszébet, Bartha Ernő Nyiregyháza. Dr. Révész Imre Debrecen, Mikes Zoltán Poroszló. Fekete István Tiszadob, Csengery Kálmán Gödöllő, Dr. Okruczky Árpád Bpest. Tóth János Sajóvelezd. Benke József Hejőpapi, Jeney Boriska Legyesbénye, Igaz József Bodroghalász, Dr. Haury József Bpest, Dr. Somody János Bpest, Kovács Imre Polgárdi, Blénessy János Spatak, Bényey

Gyula Debrecen, Gulyás József Spatak, Dr. Phillipp Ernő Bpest, Kovács Bertalan Vily, Szádváry József Diósgyőr, László Kálmán Zsámbok 4—4 P; Nagy Lajos Abaújvár 3 P; Szűcs András Gönc, Kántor Géza, Hazay Béla Spatak, Harsányi István Bpest, Dr. Lefkovits Ernő Miskolc, Dr. Barabás N. Pesterzsébet Dr. Várady Sándor Debrecen, Németh Imre Mucsony, Kiss Irénke Spatak, Hodossy Béla Spatak, Miskolczy Pál Szerencs. Kiss József Bpest, Emödy László Saújhely, Dudás Béla Szegeged, Vargha Tivadar Győr, Sviatkó János Spatak, Bakó Péter Szamosújlak 2—2 P; Nagy József 5 P.

Szerkesztői üzenetek.

Zs. B. Bp. A cikket köszönjük és hozzuk. Üdv.

R. S. Bp. A verseket köszönjük. Apránkint: Üdv.

Ifj. M. L. Bp. Klisé, borítékok, levél megy.

P. L. M.-csát. Sajnálom, hogy csak megszakítással hozhatjuk, de nagyon köszönöm. Küldj még, pld. Tolsztojról egy nagyon rövidet. Ölelünk.

Cs. J de Tyukod — In Montpellier. Hát már csak ceruzád van? Ha már a szerkesztőnek nem is, a Közlönyért tollat ragadj! Vagy olyan szerelmesek az ott termett versek, hogy itt már nem szabad megtudni Valakinek? Salve!

E. N. Sp ...?

Külföldön járóknak. Üzenetek: jó, köszönjük... de a Közlönynek?!...

Kimaradt cikkek és versek íróinak: nem jutott hely.

A kiadóhivatal üzenetei.

Lapunk első két számát minden tavalyi előfizetőnknek megküldtük; akik elfogadták, azokat úgy tekintjük, mint ez évi előfizetőnket.

Továbbá kérünk mindenkit, kik előfizetésüket már beküldték, hogy a rovatban nézzenek utána, hogy helyesen vannak-e bevezetve s az esetleges hibákról szíves értesítést kérünk.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Gáthy Lajos IV. é. hh.

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:

'Time Is Money'

(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszer, dísztárgyak, valódi ezüst evőkészletek kedvező részletfizetési feltételek mellett kaphatók.

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak.

Vidékre választékokat készséggel küldök!!

Varrógépek és eredeti Steyer Vaf-fenrad kerékpárok gyári raktára!

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközöletnek

Sárospatak,

☞ a Potikaközben. ☞

Dobozy István

*a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.*

40 év óta áll fenn

**id. Szepessy István
sütődéje.**

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,

fehér és barna kenyerek.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.